

59 המטבע המשולם לפדיון ההקדש, שהרי כשיתן לשולחני הרבה
60 מטבעות קטנים (סלעים ופונדיונים) כדי לקבל מטבע אחת ששזה
61 חמשים שקלים, יצטרך להוסיף פונדיון, ומשמש לקילבון, היינו
62 להכריע את הכף לטובת משקל המטבע המשולם להקדש, וכאילו
63 פונדיון זה מתחלק לפרוטרוט היינו למטבעות קטנות, הנוספות לפדיון
64 כל שנה ושנה.
65 ויש להקשות על דברי רבא, שמכל מקום מבואר בברייתא שערך
66 הסלע הוא ארבעים ושמונה פונדיונים, וידוע שערכו של כל דינר
67 הוא שנים עשר פונדיונים, נמצא שערך כל סלע [של ארבעים
68 ושמונה פונדיונים] הוא ארבע דינרים, וזהו שלא כדברי רבא שאמר
69 שערך הסלע הוא רק שלשה דינרים ושליש.
70 מתרצת הגמרא: מזה ששנינו בברייתא שערך השקל הוא ארבעים
71 ושמונה פונדיונים, הוא פתך דאוסיופיו עילוייהו – אחר שהגדילו את
72 שיעור השקל בשישית, ונעשה שווי שזה לערך עשרים וארבע מעות
73 כסף, שהן ארבע דינרים, ובהם ארבעים ושמונה פונדיונים.
74 ומביאה הגמרא מקור שאפשר להוסיף על מדת השקל: דתניא
75 בברייתא, נאמר לגבי מצות נתינת מחצית השקל (שמות ל יג),
76 'עשרים גרה השקל', למדנו לשקל שערכו הוא עשרים גרה, ו'גרה'
77 היא המטבע הנקראת 'מעה כסף', ומנן שאם רצה להוסיף על
78 משקל הכסף הצרוף במטבע השקל, יוסיף – רשאי להוסיף, תלמוד
79 לומר לגבי שיעור הערכין (ויקרא כו ה) 'עשרים גרה יהיה השקל',
80 ומשמעות תיבת 'יהיה' שיכולה להיות בו הויה אחרת, דהיינו שניתן
81 לשנותו. ויכול הייתי לומר כשם שניתן להוסיף על משקל השקל, כך
82 אם ירצה אף יפחות מערכו, תלמוד לומר לגבי פדיון הבן (במדבר
83 יח מז) 'עשרים גרה הוא' ומשמע שמשקלו לפחות כמשקל עשרים
84 גרה.
85 הגמרא מביאה מעשה שבו נחלקו אמוראים מזהו המטבע הנדרש
86 לפדיון הבן בזמננו: רב אשי שדר ליה שפסך זוני – שלח שבעה עשר
87 דינרים לרב אחא בריה דרבנא שהיה כהן, בפדיון הבן – בעד
88 פדיון בנו בכורו. ושוב שלח ליה רב אחא, וביקש מאת רב
89 אחא לישדר לי מר – ישלח לי בכורו בחזרה לתלמי יתרתא דאיבא
90 עילוייהו – שלש דינר שהוא יתר על שווי חמשה סלעים של פדיון
91 הבן, כיון שסבר כרבא שערך סלע שזה לערך שלשה דינרים ושליש,
92 ונמצא שערך חמשה סלעים שזה לששה עשר דינרים ושני שלישי
93 דינר, וכיון שנתן שבעה עשר דינרים, הרי צריך להחזיר לו שלישי
94 דינר.
95 שלח ליה רב אחא בריה דרבנא, לרב אשי, אין לך בידי עודף על
96 שווי חמשה סלעים, אלא אדרבא, לישדר לי מר תלמי אחרינא –
97 עליך לשלוח לי עוד שלשה דינרים, כיון דאוסיופיו עילוייהו –
98 שהגדילו את שיעור השקל בשישית, וערכו שזה לארבע דינרים,
99 ונמצא שבחמשה סלעים יש עשרים דינרים.
100 הגמרא מבארת שיש הבדל בכמות של 'שקל כסף' בין המוזכר
101 בתורה למה שמוזכר בנביאים ובכתובים: אמר רבי הנינא, כל לשון
102 'שקל כסף' האמור בתורה קתם, הכוונה לערך של סלע. וכל לשון
103 'שקל כסף' דנביאים – שהוזכר בספרי הנביאים, הכוונה ללימריין,
104 דהיינו מנה שהוא משקל ליטרא, השווה למשקל עשרים וחמשה
105 סלעים של התורה. וכל לשון 'שקל כסף' דתנוכין – שהוזכר בספרי
106 הכתובים, הכוונה לקינטריין, דהיינו כמשקל מאה סלעים של התורה.
107 חזין מן כספן של עפרון שקיבל מאברהם אבינו בעת שקנה ממנו
108 את שדה מערת המכפלה, שאף על פי שכתוב בתורה בלשון 'כסף'
109 סתם, היה זה קינטריין, כסף שמשקלו מאה סלעים. והראיה
110 שזאתה נתן לעפרון קינטריין, דכתיב (בראשית כג מז) 'וארבע
111 מאות שקל כסף עבר לכתור', ו'עובר לטוחו' משמע כסף המתקבל
112 על ידי הסחורה בכל מקום, והיינו רק קינטריין. וראיה נוספת שכספו
113 של עפרון היה קינטריין, כי איבא דוכתא דקא קרו לקינטריא תיקלא
114 – יש מקומות שקוראים לקינטריין 'שקלים', אך סלע או ליטרא אינן
115 נקראים 'שקל' בשום מקום.
116 הגמרא מביאה נידון שהתעורר בזמן חורבן בית המקדש אודות דינרי

1 רבי יוחנן אמר, שווי של מנה צורי בזמנינו, נמדד לפי דינרא
2 הדריינא טריינא – דינר זהב שטבועה בו דמותו של הדריינוס קיסר
3 או של טוריניוס קיסר, ושפא – שנישוף ממנו שם המלך החקוק בו,
4 דמדבנא – שהוא נמכר בעשרים וְחמשה זוני – דינרי כסף צוריים,
5 וכדי לדעת את שווי הסלעים הנדרשים לפדיון הבן, ול מינייהו
6 שתותא, הפחת שישיית מסכום הדינרים הנדרשים לקניית מנה צורי,
7 והנה – ואלו עשרים הדינרים הנותרים, הם שווי חמשה סלעים
8 הנדרשים לפדיון הבן.
9 מקשה הגמרא על חשבון זה: כיון שהפחת שישיית, דהיינו ארבעה
10 דינרים ושישית, הני עשרין וחד נבי דנקא הוי – אין כאן אלא
11 עשרים ואחד דינרים פחות שישיית [כלומר עשרים דינר ועוד חמש
12 שישיית דינר], ואילו לפדיון הבן די בחמשה סלעים שנקנים בעשרים
13 דינרים.
14 מתרצת הגמרא: אלא כך צריך לומר, דל שתותא זוזא – הפחת
15 שישיית ועוד דינר אחד, והנה הנותרים הם בשווי חמשה סלעים
16 הנדרשים לפדיון הבן.
17 שבה הגמרא ותמדה: אפתי – עדיין החשבון אינו מדויק, כיון שחזן
18 מהשישית [שהוא ארבע דינרים ועוד שישיית דינר] הפחת עוד דינר
19 שלם, נמצא שלא נותרו אלא עשרין נבי דנקא הוי – עשרים דינר
20 פחות שישיית, ואילו לפדיון הבן צריך שיהיו הסלעים שוים עשרים
21 דינרים שלמים.
22 מתרצת הגמרא: אלא כך צריך לומר, דל זוזא – הפחת תחילה דינר
23 אחד, ויותר עשרים וארבעה דינרים, ואחר כך הפחת שתותא –
24 שישיית מאותם עשרים וארבע דינרים [דהיינו ארבע דינרים], והנה
25 הנותרים הם משקל חמש סלעים הנדרשים לפדיון הבן, ונמצא דהוי
26 להו – ששווי חמשה סלעים הוא עשרין מתקלי במתקלי דינרא –
27 עשרים דינרים הנשקלים במשקל דינר צורי. דאינון – שהם שוים
28 עשרין ותמינא זוני ופלגי ופלגא דנקא – עשרים ושמונה וחצי
29 דינרים ערביים ועוד חצי שישיית הדינר, דהיינו פונדיון, והוא שיעור
30 חמשה סלעים של פדיון הבן.
31 הגמרא מבררת כמה דינרים יש בכל סלע של תורה: אמר רבא,
32 סלעים דאורייתא – סלעים של התורה, דהיינו שקלי הקודש,
33 תלתא ותלתא הוי – ערכו של כל סלע הוא שלשה דינרים ועוד
34 שלישי דינר, דכתיב לגבי מצות מחצית השקל (שמות ל יג) 'עשרים
35 גרה השקל', ומתרגמינן – והתרגום של 'עשרים גרה' הוא 'עשרין
36 מעין', דהיינו ששווי של השקל הוא עשרים מעה, ותניא בברייתא,
37 יש מעה כסף, הוא שווי של דינר, אם כן נמצא שבשקל אחד שהוא
38 עשרים מעה, יש שלש דינרים [שהם שמונה עשרה מעות], ועוד
39 שלישי דינר [שהן שתי מעות].
40 המקדיש שדהו בזמן שהיובל נוהג, ובא לפדותו, קבעה התורה סכום
41 קבוע לפדיון השדה, חמשים שקל כסף לכל מידת שטח של בית חומר
42 שעורים [והוא שטח שבו זורעים כמות שעורים שנקראת חומר],
43 וסכום זה ניתן עבור כל שנת היובל, דהיינו אם הקדישה בשנה
44 הראשונה של היובל, ולולי שהיה פודה את השדה היא היתה
45 נשארת ביד ההקדש ארבעים ותשע שנים, עד היובל הבא, אולם אם
46 הקדישה שנתיים או שלש לפני היובל, נותן עבור הזמן שנותר עד
47 היובל סלע ופונדיון עבור כל שנה.
48 הגמרא מקשה על שיעורו של רבא ממה ששנינו בתורת כהנים
49 (בחוקותי פ"ה ה"ה) לגבי המקדיש שדה אחוזה בשנת היובל. מקשה
50 הגמרא: מיתבי, שנינו בברייתא, אם בא לפדותה בתחילת היובל,
51 נותן ארבעים ותשעה סלעים וארבעים ותשעה פונדיונים עבור
52 ארבעים ותשע שנים שבין יובל ליובל, ומקשה הברייתא, והלא סלע
53 של ק"ש ערכו הוא רק ארבעים ושמונה פונדיונים, וכיון שנותן
54 ארבעים ותשעה דינרים ועוד ארבעים ותשע פונדיונים, נמצא שנותן
55 חמישים שקל ופונדיון נוסף, ופונדיון זה מה פייבו, והרי התורה
56 קבעה שיתן חמשים שקל, ולא יותר. ומבארת הברייתא, פונדיון זה
57 משמש קילבון ומתחלק לפיטרוט. והיינו, שפונדיון זה ניתן
58 כתוספת מועטת לתשלום של כל שנה, כדי שלא יחסר ממשקל

המשך ביאור למס' בכורות ליום שלישי עמ' א

12 הוא רוב הכסף שבעולם, והרי אינו אלא מיעוט, ולמה לא נלך אחר
13 רוב הכסף שבעולם, שאינו מירושלים, ויהא כל הכסף מותר בהנאה
14 מדין ביטול ברוב.
15 הגמרא חוזרת בה ממה שאמרה שביקשו לאסור את כל הכסף
16 שבעולם: **אָלָא אָמַר אֲבִי, בְּקִשׁוּ חֲכָמִים לְגַזְזוּ – לֹאסוּר בִּהְנָאָה**
17 **דִּינִרָא הִדְרִינָא מִיְרִיִּיאנָא –** את דינרי הזהב שהוטבעו עליהם
18 דמותם של הדריינוס קיסר או של טוריינוס קיסר, **וְשִׁיִּיאָפָא –** והם
19 מטבעות שנישוף מהם שם המלך החקוק בהן, **מִפְּנֵי שְׂרׁוּבֵן הִיּוּ טְבֻעָה**
20 **שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם –** מטבעות שבאו מירושלים, **עַד שֶׁמִּצְאוּ לָהּ מְקָרָא מִן**
21 **הַתּוֹרָה שֶׁהוּא מוֹתֵר, שֶׁנֶּאֱמַר 'וּבָאוּ בָּהּ פְּרִיצִים וַחֲלָלוּהָ'!**

1 הזהב שהיו בירושלים: **אָמַר רַבִּי אוֹשְׁעִיָא,** אחר חורבן הבית, כאשר
2 לקחו הגויים את הכסף מהלשכה בבית המקדש, **בְּקִישׁוּ –** רצו
3 חכמים לְגַזְזוּ – לאסור בהנאה את **כָּל כֶּסֶף וְזָהָב שֶׁבְּעוֹלָם, מִפְּנֵי**
4 שנתערב בו **כֶּסֶף וְזָהָב שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם,** ונמצא שכל הכסף שבעולם
5 מעורב בכספי הקדש, ומספק הוא אסור בהנאה. **עַד שֶׁמִּצְאוּ לוֹ**
6 **מְקָרָא מִן הַתּוֹרָה שֶׁהוּא מוֹתֵר, שֶׁנֶּאֱמַר** בנבואת יחזקאל על חורבן
7 בית המקדש (יחזקאל ז כב) **'וּבָאוּ בָּהּ פְּרִיצִים וַחֲלָלוּהָ,'** ולמדו
8 חכמים מכאן, שכאשר באו פריצים ונטלו ממון הקדש, יצא הכסף
9 לחולין.

10 מקשה הגמרא: מדוע רצו בתחילה לאסור את כל הכסף והזהב
11 שבעולם, **וְיְרוּשָׁלַיִם הֵינָא רוּבָא דְעָלְמָא –** וכי הכסף של ירושלים

מקשה הגמרא: וְהָיָה קִדּוּשֵׁי אִשָּׁה, דְּבִתְיָבִים לגבי אמה עבריה
 שהביאה סימני נערות (שמות כא יא) וְיִצְאָה חֲנָם אִין כְּסָף, ודרשו
 (קדושין ג): מהפסוק שאין כסף לאדון זה אבל יש כסף לאדון אחר.
 והוא האב, כלומר שהאדון שקנאה לאמה אינו מקבל כסף כשהיא
 יוצאת ממנו בעת שהביאה סימני נערות, אבל האב מקבל את כסף
 קדושה אפילו אחר שהביאה סימני נערות. הרי שלגבי קנין קידושין
 נאמר בתורה לשון 'כסף', וְאֵף עַל פִּי כֵן הֲגֵן וְשִׁנְיָהּ בְּמִשְׁנָהוּ במסכת
 קידושין (ב). לגבי קידושי אשה בקנין כסף, בֵּית שְׁמַאי אֹמְרִים,
 שהאשה נקנית בְּדִינָר וּבְשֵׁוֹה דִינָר. וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים, בְּפְרוּטָה
 וּבְשֵׁוֹה פְרוּטָה. הרי שאף שנאמר בקידושין לשון 'כסף', אף על פי
 כן לדעת בית הלל ניתן לקדש גם בפרוטת נחושת, ושלא כדברי רב
 אסי שאמר ש'כסף' הוא כסף צורי בלבד, שאין בו מטבע זו. ותמזה
 הגמרא: לִימָא – האם נאמר שֶׁרַב אִסִּי דְאִמְרַי שִׁכְסָף' הוא כסף צורי,
 דבריו הם בְּדַעַת בֵּית שְׁמַאי, שאמרו שכסף קידושין הוא לפחות
 דינר כסף, שהוא המטבע הקטן ביותר בכסף צורי. אולם דבר תמוה
 הוא לומר כן, שהרי ידוע שדברי בית שמאי במקום בית הלל אינם
 משנה (ברכות לו:).
 הגמרא מבארת את דברי רב אסי באופן אחר: אִלָּא אִי אִיתְמַר – מה
 שנאמר בשם רב אסי שכל לשון 'כסף' האמור בתורה משמעו דינר
 צורי, הֲבֵי אִיתְמַר – על כרחך שכך נאמר בשמו, אִמְרַי רַב, וְהָיָה
 אִמְרַי רַב אִסִּי, כָּל כֶּסֶף שִׁשְׁעוּרֵי קָצוּב, הָאִמּוּר בְּתוֹרָה, כְּגוֹן
 שלושים שקלים שמשלם בעל שור ההורג עבד כנעני, או חמישים
 שקלים שמשלם אונס או מפתה, משתלמים לפי ערך כֶּסֶף צוּרִי,
 וְאִילוּ כֶסֶף קָצוּב שֶׁל דְּבָרֵיהֶם – תשלומי מנזון שקבעו חכמים,
 משתלמים בְּכֶסֶף מְדִינָה, שהוא הכסף שהיה מצוי בירושלים, וערכו
 שווה לשמינית דינר צורי.
 מעתה מיושבת הקושיא ממה שקידושין בפרוטה, וכן אין צורך לכל
 התירוצים שנאמרו על הקושיות מטענה ופדיון מעשר שני ופדיון
 הקדש, משום שלא נאמר בכל אלו כסף קצוב, ולכך אין צריך בהם
 כסף צורי דוקא.
 הגמרא דנה מזה חידוש רב אסי. מקשה הגמרא: מָאִי קִמְשַׁמְעַי לָן –
 מה השמיע לנו רב אסי בדבריו אלו, שכסף הקצוב במספר מסוים
 שנאמר בתורה הוא דינר צורי, והרי הֲנִינְא כבר הלכה זו במשנתנו,
 ששנינו בה 'הַמָּשׁ כְּלָעִים שֶׁל פְּדִיּוֹן הַגֵּן וְכוּ' במנה צורי, שלשים של
 עבד חמישים של אונס ושל מפתה ומאה של מוציא שם רע כולם
 בשקל הקדש במנה צורי, ולמה הוצרך רב אסי לשוב ולהשמיענו דין
 שכבר הוזכר במשנה. מתרצת הגמרא: אמנם תחילת דברי רב אסי
 כבר כלולים בדברי במשנה, אולם סיום דבריו שאמר 'וְשֶׁל דְּבָרֵיהֶם
 כֶּסֶף מְדִינָה' אִיצְטְרִיבָא לֵיהּ – וזהו מה שהוצרך לומר, שדין זה לא
 התפרש במשנה.
 הגמרא מבארת על מה נסובים דבריו אלו. אומרת הגמרא: הִיבְן
 מִצְנֵי כֶסֶף שֶׁל דְּבָרֵיהֶם, דְּתַנְּן – ששנינו במשנה בבבא קמא (צא),
 הַתּוֹקֵעַ מִשְׁמִיעַ בְּפִיו קוֹל תְּקִיעָה לְחִבְרֵי לְחוּץ אוֹזֵן חֲבֵרוֹ, וּבִיּוּשׁוֹ
 בְּכַךְ, נִתְּנָן לֹא שֶׁלַע דְּמֵי בּוֹשְׁתּוֹ. וְחִידוּשׁ רַב אִסִּי, שֶׁלֹּא תִימָא – לא
 תאמר שכונת המשנה שעליו לשלם סְלַע צורי, ששוויו אֲרַבְעֵי זוּזֵי
 – ארבעה דינרים צוריים, אִלָּא חִיבוֹ שֶׁלֵּם רַק פְּלִגְנָא דְּזוּזָא – חצי
 דינר צורי, דהיינו סלע מדינה, ואף שהכונה לחצי זו, נקטה המשנה
 'סְלַע', כִּיּוֹן דְּקָרִי אִינְשֵׁי – שרגילים אנשים לקרוא בשם 'סְלַע'
 לַפְּלִגְנָא דְּזוּזָא – לחצי דינר צורי.
 הגמרא מביאה מעשה שממנו מוכח שכך פסקו להלכה, שהתוקע
 לחברו משלם סלע מדינה: הֲגֵן בִּישָׂא – חנן הרע, שכונה כך על שם
 מעשיו הרעים, תְּקַע לֵיהּ לְהִתְוֹאֵה נְבָרָא – תקע לאדם באזנו, אֲתָא
 לְקַמְיָה – בא נידון זה לפני דִּבְרֵי הַוִּינָא. אִמְרַי לֵיהּ רַב הוּנָא לְחַנְן בִּישָׂא,
 הֵב לֵיהּ פְּלִגְנָא דְּזוּזָא – תן למוכה חצי זה, כי ההלכה היא שהתוקע
 לחברו נתן לו סלע מדינה, דהיינו חצי דינר צורי. (הוּת אִיבָא) [הָיָה
 לֵיהּ] – היה לו לחנן בישא

הגמרא מבארת מהו לשון 'כסף' האמור בתורה ובדברי חכמים:
 [אִמְרַי] רַב יְהוּדָה אִמְרַי רַב אִסִּי כָּל לְשׁוֹן 'כֶּסֶף' הָאִמּוּר בְּתוֹרָה
 סְתָם, מִשְׁמַעוּ כֶּסֶף צוּרִי. כאשר נאמר בתורה 'שקל כסף' הכוונה
 לסלע צורי (שהוא ארבעה דינרים), וכאשר נאמר 'כסף' סתם הכוונה
 לדינר צורי. וְלִשְׁוֹן 'כֶּסֶף' הָאִמּוּר לְגַבֵּי תְּשׁוּמִין שֶׁל דְּבָרֵיהֶם – דברי
 חכמים, מִשְׁמַעוּ כֶּסֶף מְדִינָה, שערבו הוא שמינית מכסף צורי.
 הגמרא נושאת ונותנת מדינים שונים שנאמר בהם 'כסף' ואינם כסף
 צורי. מקשה הגמרא: וְכִי בְּלָלָא – כללן הוא 'כסף' האמור בתורה
 משמעו כסף צורי, וְהָיָה מִצְנֵי לְגַבֵּי מַעֲנָה, שאדם הטוען לחבירו כך
 וכך הפקדתי או הלוותי לך, והודה לו חבירו במקצת ממה שתבע
 ממנו, שהמודה חייב שבועה כדי לאמת את כפירתו בשאר התביעה,
 ובדין זה נאמר שחייב שבועה חל רק אם יש חשיבות בתביעה,
 והתורה קבעה את שיעור החשיבות בלשון 'כסף', דְּבִתְיָבִים (שמות כב
 ו) 'כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ כֶּסֶף אוֹ בָּלִים לְשֹׂמֵר, וּבְהַמְשֵׁךְ הַפְּסוּקִים
 נאמר שיש בכך חיוב שבועה באופן של הודאה במקצת, וְתַנְּנָן
 וְשִׁנְיָהּ בְּמִשְׁנָהוּ (שבועות לה:): שְׁבוּעַת הַדִּינָרִין, אם הודה הנתבע
 בחלק מסכום התביעה, אינו מתחייב בשבועת מודה במקצת אלא אם
 הִפְעִיעָהוּ – (התביעה) היא לפחות שְׁתֵּי מַעוֹת כֶּסֶף, שהן שליש דינר,
 הרי שמשמעות לשון 'כסף' אינה דינר צורי כדברי רב אסי. מתרצת
 הגמרא: שְׁאֵנֵי הֵתָם – שונה היא משמעות לשון 'כסף' האמורה לגבי
 מודה במקצת, שהתורה גילתה בה שאין הכוונה לכסף צורי, דְּבִתְיָבִים
 בַּפְּסוּק 'כֶּסֶף אוֹ בָּלִים', והקשה התורה כסף לכלים, כדי ללמד, מָה
 'בָּלִים' שְׁנֵי, שאפשר לחייב שבועה על כל שני כלים ואף שאין
 ערכם אלא כלשהו, אִף 'כֶּסֶף' שְׁנֵי, שגם בתביעת כסף ניתן לחייב
 שבועה על ערך של שתי מטבעות כסף, ולכן די בתביעת שתי מעות
 כסף כדי לחייב שבועה. וְעוֹד דוֹרְשִׁים מִן הַהִיקֵשׁ, מָה 'כֶּסֶף' הוּא
 דְּבָרֵי הַשּׁוּב, דהיינו מעה כסף ולא פחות מכך, אִף 'בָּלִים' דְּבָרֵי הַשּׁוּב,
 שאין חיוב שבועה על כלים פחותים.
 מקשה הגמרא: וְהָיָה פְּדִיּוֹן מַעֲשֵׂר שֶׁנִּי (דברים יד כה)
 וְצִרְתָּ הַכֶּסֶף בְּדִינָר, וְהָיָה (מעשר שני פ"ב מ"ח) הַפְּרִיטָה שֶׁל
 כֶּסֶף (במעות) [מַמְעוֹת] – ממשבעות נחושת של מַעֲשֵׂר שֶׁנִּי,
 שהצטברו בידו פרוטות נחושת שהולל עליהם מעשר שני, ובא
 להחליפם במטבע של כסף כדי להקל על משאו בדרכו לירושלים,
 ונחלקו בית שמאי ובית הלל אם פורטן (מחליפן) לסלע שלם או
 למחצית הסלע. ועל כל פנים מוכח כי אף שנאמר בתורה שהחילול
 הוא 'כִּסְפָא', אף על פי כן ניתן לחלל גם על פרוטת נחושת, ושלא
 כדברי רב אסי שאמר ש'כסף' הוא כסף צורי בלבד, שאין בו מטבע
 זו. מתרצת הגמרא: אף על פי שבכל התורה 'כסף' הוא כסף צורי,
 שונה דין מעשר שני, לפי שנאמר בו 'כֶּסֶף' 'כֶּסֶף' שלש פעמים, א.
 וְנָתַתְּ בַכֶּסֶף (דברים יב כה), ב. וְצִרְתָּ הַכֶּסֶף (שם יד כה), ג. וְנָתַתְּ
 הַכֶּסֶף (שם כו), ובכך רִיבָה הכתוב שניתן לחללו על כל סוגי כסף,
 ואף על מטבעות של נחושת כגון פרוטה.
 מקשה הגמרא: וְהָיָה פְּדִיּוֹן הַקֶּדֶשׁ, דְּבִתְיָבִים בו (ויקרא כו כט) וְנָתַתְּ
 הַכֶּסֶף וְקָם לֹא, וְאֵף עַל פִּי כֵן מִצְנֵי שְׁאִמְרַי שְׁמוּאֵל, שחפץ של
 הַקֶּדֶשׁ אפילו אם הוא שְׁוֹה מְנָה, כִּיּוֹן שֶׁחִילְלוּ עַל שְׁוֹה פְּרוּטָה,
 מְחֻלָּל – יצא החפץ מידי קדושתו ונעשה חולין. שאף שאין בכסף
 הפדיון כדי שוויו של החפץ, אין דין הקדש כדין הדייט שאם הטעו
 אותו במחיר המקוה, המקוה בטל, שאין דיני אונאה בהקדש. הרי שאף
 שנאמר בפדיון הקדש לשון 'כסף', פוּדְהוּ בְּפְרוּטָה נְחוּשֶׁת וּבְשׁוּיָה,
 ושלא כדברי רב אסי, שלפי דבריו יש ללמוד מהפסוק וְנָתַתְּ הַכֶּסֶף
 שהפדיון אינו אלא בכסף צורי שאין בו פרוטת נחושת. מתרצת
 הגמרא: כפי שאמרנו במעשר שני כך הַקֶּדֶשׁ נְמִי – גם כן, שנפדה
 גם במה שאינו כסף צורי, לפי שְׁלִילָה – (לומד) גזרה שוה 'קֶדֶשׁ' 'קֶדֶשׁ'
 מַמְעֵשֶׁר שֶׁנִּי, שנאמר במעשר שני (ויקרא כו ל) וְכָל מַעֲשֵׂר הָאֲרָץ
 מִזֶּרַע הָאֲרָץ מִפְּרֵי הָעֵץ לֵה' הוּא קֶדֶשׁ, ונאמר בהקדש (שם יד)
 וְאִישׁ כִּי יִקְדַּשׁ אֶת בֵּיתוֹ קֶדֶשׁ לַה', וכשם שמעשר שני ישנו ריבוי
 לשאר מיני כסף, כך הוא גם בהקדש שאין צורך בו לכסף צורי דווקא.